

OPINIE STIKSTOF

Kabinetsbeleid moet op de schop

Het kabinet moet het voorgenomen stikstofbeleid niet bijschaven, maar flink verbouwen. Dat betoogt SGP-Kamerlid Roelof Bisschop.

Johan Remkes was geschrokken van ‘de oprechte wanhoop in de ogen van redelijke mensen’. Zo heb ik dat ook ervaren als ik met boeren sprak. Dat gaf herkenning. Waar het nu op aankomt, is wat dit betekent voor het kabinetsbeleid. Eerst zien, dan geloven. Met alleen bijschaven van het beleid zijn we niet geholpen. Het moet echt anders. Boeren kunnen alleen over hun schaduw heen springen als de overheid dat eerst doet. Ik vind daarom dat het coalitiedoel voor 2030 van tafel moet. Die is gewoon niet haalbaar. Er liggen zelfs strengere kritische depositiewaarden op de loer. Zo’n doel hoort niet in de wet. Politici die zeggen dat de EU en de Raad van State dat vereisen, verdraaien de boel. Het is een eigen keuze van coalitie en kabinet. Een graat in de keel is het beroepsverbod in de opkoopregelingen. Als we verder willen komen met vrijwillige opkoop, moet dat beroepsverbod van de baan. Het mag niet zo zijn dat Brussel dit dicteert. Staatssteunregels zijn vaak minder in beton gegoten dan het kabinet doet voorkomen. Het gemak waarmee stikstofruimte wordt opgekocht voor wegen wringt overigens met de moeizame inzet voor

het legaliseren van PAS-knelgevallen. Het voorstel voor zonering roept vraagtekens op. Zit de omgeving te wachten op clustering van hoogproductieve landbouw? De Haagse tekentafel heeft al voor te veel narigheid gezorgd. Het verleden leert dat het zo uit zou kunnen pakken dat hoogproductieve bedrijven geen ruimte krijgen in de hun toebedeelde gebieden, maar op slot komen te zitten in de gebieden waar ze niet meer thuishoren. Dat is geen echt perspectief. Remkes en het kabinet zouden duidelijker moeten zijn over de beruchte kritische depositiewaarde. Niet de tekentafel moet bepalend zijn, maar de werkelijke staat van de natuur. Kijk naar de Nieuwkoopse Plassen. Het gaat steeds beter met het stikstofgevoelige veenmosrietland ondanks de berekende overschrijding van de kritische depositiewaarde.

VOLDOENDE BUDGET

Cruciaal is dat we snel aan de slag gaan met innovatieve emissiereductie op het boeren erf. De huidige wetgeving biedt al ruimte voor het zo nodig realtime monitoren van de ammونيakemissie. Benut dit haakje in de wetgeving. Zorg ervoor dat provincies voldoende budget en ruimte krijgen om snel te schakelen. Wat mij betreft moet Den Haag daarbij niet op de bok gaan zitten. Het werkt vertra-

SGP-Kamerlid Roelof Bisschop wil af van het beroepsverbod dat in de opkoopregelingen is opgenomen.

Foto: ANP

gend en doorkruist de processen die al lopen. Er moet werk worden gemaakt van emissiemetingen bij bedrijven in de buurt van Natura 2000-gebieden. Twijfels over de effectiviteit van emissiearme stalvloeren hebben ertoe geleid dat emissiearme vloeren in de modellen niet meer als emissiearm worden meegenomen. Maar in de praktijk kan er nog steeds sprake zijn van emissiereductie. Bij piekbelastingen kan een verkeerde inschatting nogal uitmaken voor de veronderstelde depositie. Verder vind ik het van belang dat niet meer op detailniveau wordt gerekend, zoals door Leen Hordijk is geadviseerd. Het zou bijdragen aan het makkelijker leggen van de gebiedspuzzel. Tot slot onderstreep ik de noodzaak van ‘reële en harde verdienmodellen’ voor de agrarische sector. De vrijblijvendheid wat betreft een duurzaam verdienmodel staat tot nu toe in schril contrast met de stapeling van harde regelgeving.

ROELOF BISSCHOP

Tweede Kamerlid SGP

COLUMN

Landbouwakkoord nodig voor de boer

DE SAMENLEVING VRAAGT steeds meer op het gebied van klimaat, natuur en milieu, en de opgaven landen op het boeren erf. Veel boeren en tuinders vragen zich af: ‘Welke plek is er voor mij in Nederland?’ Dat komt dichtbij, bijvoorbeeld met de terugkeer van de wolf. Moeten boeren en hun vee ervoor opdraaien om dit dier een plek in Nederland te geven? Hoe passen aanvallen op vee in de discussie van dierenwelzijn? Ook neemt de hoeveelheid agrarische grond af, terwijl de maatschappelijke opgaven eigenlijk meer ruimte voor de agrarische sector vereisen.

Desondanks denken Nederlanders al jaren op rij positief over de agrarische sector. Ze waarderen de goede kwaliteit en betaalbaarheid van Nederlandse producten, blijkt uit recent onderzoek van Wageningen University & Research.

Maar de toenemende hoeveelheid regels zet Nederlandse producten, kosten en de positie van boeren en tuinders flink onder druk. Terwijl de publieke aandacht vaak naar stikstof gaat, heeft LTO zich het afgelopen jaar, met onze leden, intensief gericht op het zevende actieprogramma Nitraatrichtlijn.

De vorige week gepubliceerde consultatie met lijsten voor vanggewassen en winterteelten zorgt voor enorme onrust bij akkerbouwers. Ik roep leden dan ook op om daarop afwijzend te reageren als het gaat om kalenderlandbouw. De toekomst van boerenbedrijven staat op het spel en de enorme stapel aan beleidsplannen gaat voorbij aan de positie van onze ondernemers. Daar zitten we bovenop.

De vraag om een meerjarig landbouwperspectief wordt groter. Een landbouwakkoord met ruimte voor onze inzet op het gebied van stikstof, maar ook met de uitdagingen op het gebied van klimaat en water zou een oplossing kunnen zijn. Voor het boeren erf is zicht nodig op inkomen en verdienvermogen, vandaag en richting 2035. De eerste overleggen met de nieuwe landbouwminister waren hoopvol. Nu de uitwerking nog.

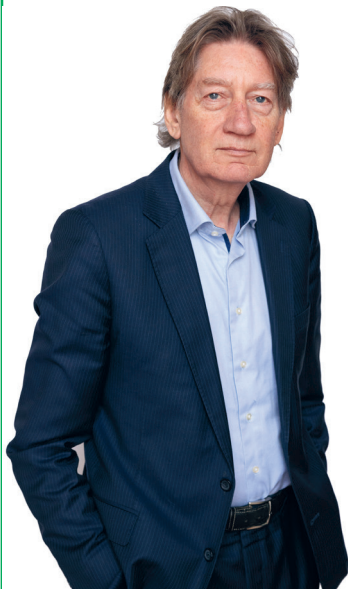

SJAAK VAN DER TAK

VOORZITTER
LTO NEDERLAND
@SJAAKVANDERTAK

COLUMN

Ik vertrek

OM ME HEEN hoor ik steeds meer verhalen van glastuinders die vanwege de hoge energieprijzen overwegen naar het buitenland te gaan. Vooral landen in Noord-Afrika lijken in trek. De trend is al jaren zichtbaar: boeren overwegen in het buitenland opnieuw te beginnen. Sommigen gingen naar Oekraïne en zitten nu met de ellende van een oorlog. Anderen gingen naar Canada, Duitsland of Denemarken. De oorzaak? Het fosfaatbeleid dat in 2015 van kracht werd en het grillige stikstofbeleid van de overheid.

Wat nodig is, is een nationaal perspectief. ‘Wat wil Nederland?’ schreef Johan Remkes in zijn rapport ‘Wat wel kan’. Maar ook hij heeft geen antwoord. Wel noemt hij een aantal uitgangspunten. Zo moet Nederland voldoende produceren om zelfstandig de eigen bevolking te kunnen voeren. Dat klinkt mooi, maar dat is alleen mogelijk als we overstappen op een beperkt dieet en teruggaan naar

de tijd van de aardappeleters, toen er van voedselimporten nauwelijks sprake was. Ikzelf zal koffie gaan missen.

Het is goed dat Remkes zegt dat Nederland een exportland moet blijven. Want ik hoor te veel stedelingen die het maar onzin vinden dat we zoveel exporteren. In de balans tussen wat we zelf nodig hebben en wat we willen exporteren zit de crux. Hier staan stad en platteland tegenover elkaar. Veel stedelingen hebben een romantisch beeld van het boerenbedrijf. Ik denk dat Remkes daaraan appelleert als hij zegt dat ‘Nederland geen toename van ‘fabriekslandbouw’ wil’.

Ook ik houd van koeien in de wei. Maar een nationale visie op landbouw eist ook oog voor kwantiteit. Nederland heeft gezien zijn ligging en klimaat een medeverantwoordelijkheid voor het voeden van de wereld. Dat betekent dat wij onze landbouw moeten koesteren en zoveel

mogelijk moeten inzetten op innovatie. Gaan we hier losjes mee om, dan verplaatst de productie zich naar delen van de wereld die, in de woorden van Remkes, ‘minder hoge standaarden van kwaliteit en dierenwelzijn halen’. En meer uitstoten, voeg ik eraan toe.

Bovendien komt door het verplaatsen van productie naar buiten de Europa steeds minder terecht van het streven naar strategische autonomie. Dat streven staat al onder druk door vergroeningsstrategieën die tot 10 tot 20 procent minder landbouwopbrengsten leiden.

Nu potentaten als Vladimir Poetin er niet voor terugdeinzen om energie, grondstoffen en voedsel als politiek pressiemiddel te gebruiken, blijkt die autonomie belangrijker dan ooit. Een nationale visie is geen visie op landbouw in Nederland, maar een visie op het mondiale voedselsysteem en de rol die Nederland daarin moet spelen.